

Vjetar u glavi

U proljetnim večernjim bezbrižnim čavrljanjima, koja bi često u dokolici vodili mladići nešto stariji od dvadesetak godina, rađale su se razne ideje, maštanja, fantazije... Tako je početkom svibnja 1959. godine, Drago došao na ideju da s nekoliko prijatelja, napravi veliki čamac kojim bi se spustili niz rijeku Bosnu, od Doboja pa do ušća u Savu, a *plovidbu* bi nastavili čak možda i do Beograda.

Tu je ideju s oduševljenjem i dubokom vjerom da je to moguće, prihvatilo nekoliko njegovih prijatelja, uglavnom vršnjaka s kojima je radio u istoj tvornici. Negdje su nabavili i neke nacрте, a ponajviše je konstruirao i izmišljao sam Drago, jer je bio vrlo kreativan čovjek, nadaren za tehniku. Početak gradnje budućeg čamca svečano je obilježen i radovi su počeli u našem industrijskom kvartu, iza Kožare, u dvorištu njegovog rođaka Brace. Tko je želio na ovo zamišljeno avanturističko putovanje, morao je sudjelovati u gradnji čamca. Svatko je morao davati od sebe idejno, fizički i financijski, onoliko koliko može. Mene su uključili kao *malog od broda* jer sam od svih bio skoro desetak godina mlađi. Čamac je zamišljen da ima palubu, potpalublje, malu kabinu, motorni pogon, jarbol s jedrom i posadu od šest članova. Kako su radovi odmicali tako je sve više ljudi, susjeda i slučajnih prolaznika, dolazilo i gledalo, komentiralo, pametovalo, divilo se i podsmjehivalo. Raspitali su se što to radimo. Netko bi nam davao savjete, a najviše bi ih bilo koji su se čudili. Zastajali bi u prolazu i mislili otkuda ovim mladima takva ideja, hrabrost, volja, želja, znanje, samopouzdanje i entuzijizam.

Kada je čamac već počeo ličiti na ono što je bilo zamišljeno da bude, tek smo tada vidjeli da će to zapravo za nas biti *pravi brod*. Tako se zaista doimao. Skoro šest metara dug, dva metra širok, izgledao je sve impresivnije. Sve je to ličilo na čaroliju iz neke bajke, ali se za razliku od bajke naš san ostvarivao. Kad je brodu trebalo napisati ime, nazvali smo ga "Gusar", a Dragu proglasili kapetanom broda.

Bio je početak kolovoza 1959. godine, kad je nastupio kolektivni GO u tvornici u kojoj je većina *graditelja* broda bila zaposlena. Dočekali smo dan koji je bio određen za porinuće. Natovarili smo *brod* na dvoja *plato* zaprežna kola i uspjeli ga nekako izvući na ulicu. Okupili su se brojni susjedi, koji su gledali i radovali se što će naš mukotrpan tromjesečni rad najzad pokazati rezultate. Bilo je i oduševljenih i znatiželjnih ali i skeptičnih, koji su mislili da će se *brod* prilikom porinuća prevrnuti. No, mi smo *brod* uspješno dovezli do rijeke i porinuli ga. Oprema je ukrcana i mi smo se uz pozdrave i aplauze publike otisnuli s upaljenim motorom, koji je istina više bučao nego što je pogonio čamac, jer jedan naš prijatelj iz Zagrebu nikada nije nabavio pravi brodski vijak, koji nam je obećao, nego smo ga morali sami potajno napraviti u Tvornici, a pokazalo se da baš nije *ispao* dobar.

Plovidba je uspješno započela i usput su nas posvuda gledali mnogi znatiželjnici, a kod mosta u Modriči, gdje smo pod šatorima prespavali prvu noć, došla nam je u ophodnju i Narodna milicija, jer kažu, čuli su da su stigli neki stranci, pa im je dužnost da nas provjere.

Nakon nepuna dva dana plovidbe, stigli smo na ušće Bosne u rijeku Savu između dva Šamca. Bosanskog i Slavenskog. Plovidbu su gledali poneki znatiželjni promatrači s obadrije obale Save. Ubrzo smo na slavenskoj strani, nekoliko stotina metara prije željezničkog mosta, ugledali lijepu, ravnu, travnatu obalu s plažom, a kapetan je odmah rekao da se imamo tu ulogoriti. To je bila jedna zaravan između rijeke i nasipa, koja je vjerojatno uvijek za vrijeme visokog vodostaja bila pod vodom. Postavili smo četiri šatora, koje smo imali, a bili su posuđeni od Ferijalnog Saveza. Jedan je služio za opremu, a ostala tri za spavanje.

Započeo je pravi ugodan odmor u prirodi, kupanje, sunčanje, vozikanje "Gusarom"... Po cijeli dan veselje, šale, razbibriga... Navečer bi svirali, pjevali uz gitare i zabavljali društvo, koga nikad nije nedostajalo. Pa i spremanje hrane na otvorenom, zajedničko objedovanje ispred šatora, bilo nam je zanimljivo.

Nakon nekoliko dana društvo se počelo osipati. Neki su morali već na posao, drugi su išli dalje kod rodbine, treći negdje drugdje... tako da smo nakon desetak dana ostali samo kapetan Drago i ja s dva šatora. U jednom smo držali opremu, a u drugom smo spavali. Ostali smo i bez motora jer ga je strojar broda Franjo odnio sa sobom, kad je pošao kući. Ali mi smo kupili vesla i od tada "Gusar" vozili veslajući. Ponekad smo i jedrili uz pomoć jedra, kad bi bilo vjetra. Možda nam je bio vjetar i u glavi, jer smo uživali i nismo ni o čemu razmišljali, već o tome kako da se što bolje zabavimo. Navečer bi išli u centar Sl. Šamca, gledali filmove u kinu, a prvi put smo tu vidjeli i TV prijenos u tamošnjem nekom Domu kulture.

Desetak metara od naših šatora nalazila se plaža, a uz obalu ponosno usidren naš "Gusar". Najviše su

se oko nas sakupljala djeca i cure. Mi bismo djecu vozali na "Gusaru", a oni bi nam svako jutro donosili paradajz, paprike, mlijeko, sir, jaja, ponekad i neku očerupanu kokoš, pa bi nam Drago od toga vješto spremio objede. Nekoliko cura je svakodnevno dolazilo, pa bi im Drago i ja svirali i pjevali neke od tada popularnih šlagera. Malo se koja od djevojaka kupala tu s nama, iako smo mi to žarko željeli. Onda se Kapetanu svidjela Manda, koja nije bila baš lijepa, ali je uvijek dolazila kupati se u bikiniju, pa se tako lijepo moglo vidjeti njeno privlačno tijelo. Bila je nešto mlađa od Kapetana, a stanovala je u blizini. Njih dvoje nisu baš često izlazili u kasne noćne sate, ali znam da su ponekad zajedno, usred dana sami, isplovljavali na "Gusaru". Usidrili bi se na sredini Save, a jedrom bi prekrili palubu, tako da ih nisi mogao vidjeti s obale. Samo bi im ponekad sa šlepera ili brodova, koji su plovili Savom, mornari zatrubili u znak pozdrava.

S Mandinom mlađom sestrom Marijom, dolazila je često kod nas na plažu, jedna mršava curica. Svi su je zvali onako razvučeno po slavonski Anne. Jedino sam je ja zvao Ana. Ona i Marija se nisu skidale ni kupale s nama na plaži. Anne bi me samo gledala svojim sitnim smeđim, umiljatim okicama. Bila je tanka i mršava, kratke smeđe kose, moje visine, uvijek uredno odjevena. Najčešće je nosila ljetnu suknju koja je bila skoro pet-šest centimetara ispod koljena. Gore je imala često bijelu, tanku, uvijek čistu bluzicu ispod koje su se jasno očitavale obline, koje su pobuđivale moju dječjačku maštu. Uvijek se osmjehivala diskretno, samozatajno i bila je vrlo draga, simpatična i stidljiva. Smiješila bi mi se i radovala kad bih je zvao onako po svome, kratkim Ana.

-Koji si ti razred? - brzo se odvažila da me upita.

Nije se tada pitao koliko ti je godina ili kada si rođen. Najlakše, najpouzdanije i najdiskretnije se moglo saznati je li netko od tebe stariji ili mlađi, tako što ćeš ga pitati koji razred pohađa. To je bilo i najsigurnije, jer nisi mogao slagati da si stariji. Kad sam joj odgovorio, rekla je ponosno:

-A ja sam završila sedmi!

Kolovoz je već prošao i naš se odlazak bližio. Kad je Kapetanu stigla posljednja plaća, imali smo novaca još samo za karte da se možemo vlakom vratiti doma. Tada sam shvatio da je ovom našem prelijepom odmoru i nedosanjanom snu došao kraj. Čamac smo odlučili ostaviti, pa doći po njega kasnije nekim kamionom i odvesti ga kopnenim putem, tamo gdje smo ga i izradili. Zadnji put kad sam prije odlaska na njega bacio pogled, izgledao mi je onako privezan za obalu kao neko siročić, koje kao da žali za nama. Ni meni se nije išlo doma, ali sam morao, jer mi je sutradan počinjala nastava u školi. Kretao sam u sedmi razred. Kad je vlak krenuo i stigao na most, koji spaja Slavonski i Bosanski Šamac, pogledao sam sa sjetom na mjesto gdje smo *logorovali* mjesec dana i za koje su nas vezale tako divne uspomene.

Od tada nikad više nikada nisam bio u Sl. Šamcu ali dvadesetak godina kasnije, kad sam putovao poslovnim vlakom preko Sl. Šamca, slučajno sam upoznao jednog, nešto starijeg gospodina - suputnika. On se vraćao iz rodnog Sl. Šamca u Zagreb, gdje već dugo živi i radi u "Plivi". Pitam ga sjeća li se možda "Gusara" i njegove posade iz 1959. godine, na obali Save, a on mi odgovara negativno. A kad sam ga upitao za Annu, kaže da je zna i da se ona sretno udala, da ima jednog sina i da živi u Slavonskom Kobašu.

Negative filmova s naše plovidbe, koje smo imali u fotoaparatu upropastila nam je vlaga, tako da nemam niti jednu jedinu fotografiju. Zapravo, imao sam jednu, koju je kasnije snimila Anne i poslala poštom u pismu. Slikale su se ona i njena prijateljica Marija na našem "Gusaru". U pismu mi je pisala da ne brinemo za brod, jer ga one čuvaju, a na poleđini fotografije pisalo je: "Uvijek me gledaj, nikom me ne daj". Dugo sam čuvao tu jedinu fotografiju "Gusara", sve dok je moja supruga Višnja jednoga dana nije bacila u koš.

"Gusar" smo stvarno dovezli cestom na šleperu, tamo gdje smo ga prvi put i porinuli ali ga je netko otključao s veza i pustio da bez posade otplovi niz rijeku Bosnu i nikada se više ne vrati. Možda ga je ipak netko prepoznao i zaustavio u Slavonskom Šamcu!?